
INTERJÚ

„Napjainkra alakul
az a szellemileg is felkészült csapat,
amelyik kezdeményezője és befogadója
a tudományos megközelítésnek...”

A Belügyi Tudományos Tanács kezdeményezésére 2015 februárjában indult a *Rendőri jelenlét a hátrányos helyzetű kistelepüléseken* című kutatási program. A vizsgálandó települések sorában találjuk a Gödöllői Rendőrkapitányság illetékességébe tartozó Bag nagyközséget. A felméréshez, amelyet a Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának oktatói végeznek, a Rendőrség Tudományos Tanácsa mellett jelentős segítséget nyújtott Gödöllő város rendőrkapitánya, dr. *Bozsó Zoltán* rendőr dandártábornok. A *Belügyi Szemle* szerkesztősége ezt az alkalmat kihasználva kért interjút a kapitánytól, akit a gyakorlat és a tudomány kapcsolatán túl a saját rendőri pályafutásáról és a beosztásával járó teendőiről is kérdeztünk.

■ *Bevezetésként arra kérjük, beszéljen a pályakezdetéséről!*

Bozsó Zoltán: Katonacsaládból származom, felmenőim két generációja is honvédségünkben szolgált, édesapám végül a büntetés-végrehajtástól ment nyugdíjba. Pályaválasztásomat döntően befolyásolta az otthoni háttér. Az érettségi után a Katonai Műszaki Főiskolán folytattam tanulmányaimat, és 1989-ben szereztem diplomát. Az első haderőreform idején kialakuló helyzetben a rendőrség mellett döntöttem. Budapesten, illetve Pest megyében 1990 óta teljesítek szolgálatot, előbb a bűnügyön, majd – köszönhetően katonai előképzettségemnek – a közrendvédelem területén. Különböző beosztások után 2010-ben lettem Gödöllő rendőrkapitánya. Kapitányságunk kiemelt kategóriába tartozik, illetékességi területén huszonhét településen és nyolc városban csaknem kétszázeken laknak. Feladataink összevethetők akár egy kisebb megyéével is. A főváros közelsége és a hely történelmi szelleme még tovább gyarapítja teendőinket. 2011-ben például, amikor hazánk töltötte be az Európai Unió elnöki tisztét, a nemzetközi jelentőségű események jelentős része városunkban zajlott. Mogyoród és benne a Forma-1-es versenypálya visszatérő próbatétel, különösen az idén, amikor a Hungaroring a harmincadik évfordulóját ünnepli. Noha már huszonöt esztendőnyi szolgálat áll mögöttem, a tanúlással nem hagyok fel. A Rendőrtisztviselői Főiskola büntügyi szakát is beleértve, öt

INTERJÚ

diploma megszerzése, továbbá két nyelv elsajátítása mellett a nemrég megalakult Nemzeti Közzolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájában az elsők között kaptam PhD-fokozatot rendőrségi szervezéstanból. Doktori kutatási területem a rendőrségi vezetélmélet és ügyeleti rendszerek, különös tekintettel a rendezvénybiztosításra. Megjegyzem, hogy ez a téma inkább a rendészettudományi kar most alakulóban lévő doktori iskolájához illene, de amikor én védtem, akkor az még nem működött.

■ *A Rendőrség Tudományos Tanácsának tagjaként miként látja a tudományok és a gyakorlat kapcsolatát?*

B. Z.: Az elmülethez a kilencvenes évek közepétől fordultam nagyobb figyelemmel, amikor a megyei főkapitányságokon kialakult a tudományos referensek rendszere. Korábban azt tapasztaltam, hogy a kutatások iránti érdeklődés meglehetősen hullámzó volt, időnként ilyen igényességet alig lehetett tapasztalni. Napjainkra alakul az a szellemileg is felkészült csapat, amelyik kezdeményezője és befogadója a tudományos megközelítésnek, ezt jelentősen serkeni az országos vezetés támogatása. Ez abban is kifejezésre jut, hogy újabban komolyan elismerik azoknak a teljesítményét, akik a munka mellett szereznek tudományos fokozatot. Mind a belügyi, mind pedig a rendőrségi vezetés igényli a távlatos gondolkodást, annak előre vetítését, hogy a stratégiai jelentőségű feladataink miként alakulnak öt vagy akár tíz esztendő múlva. Ehhez tudományos felkészültségre van szükség.

■ *A katonai múltja arra késztet, hogy megkérdezzük: miként vélekedik a hadtudományi, a rendészettudományi és a közigazgatás-tudományi karok integrációjáról?*

B. Z.: A kezdeményezést jónak tartom, a kivitelezés pedig számomra azt vetíti előre, hogy ebben az összeállításban a rendészettudománynak kell a vezető szerepet vállalnia. Nem kétséges, hogy a legnagyobb létszámú, a legszínesebb tagozati struktúrát felmutató karról van szó, a túljelentkezés aránya itt a legmagasabb. Az egykori Rendőrtiszti Főiskola nyilván nagyobb önállósággal működött, a jelenlegi integrációban sokféle érdeket kell egyeztetni, de az új egyetem a magasabb szintű teljesítmény lehetőségét hordja magában. Azt is figyelembe kell venni, hogy a Rendőrtiszti Főiskola nagy hagyományokkal büszkélkedhetett, a hazai rendészet legkiválóbb szakemberei ott alapozták meg tudásukat. A fejlődés irányát jól mutatja az egyetemi végzettséget nyújtó mesterképzés, ahol több középvezetői posztot betöltő kollégám végzett, illetve tanul jelenleg. Ők elmondják, hogy a két éves kurzuson jól hasznosítható és

INTERJÚ

komoly elméleti megalapozást lehetővé tevő tudás átadása történik, a szakmában elismert, hiteles oktatók által. A szak egyre népszerűbb lesz, amit jelez az évfolyamok állandóan növekvő létszáma. A tudomány szerepéről már szoltam. Az új egyetemi kar hozzájárulhat a rendészettudomány további erősödéséhez. Megszűnik az a kényszerítő helyzet, amelyben a rendőrségi kutatások jelentős része a hadtudományok gondozásába került. Abban a doktori iskolában, amelybe én jártam, a tizenkét hallgató között egyedül voltam rendőr. A jövőben a rendészettudományi doktori iskola válhat a rendészeti kutatások szakmai műhelyévé, ehhez az egyetemmé válás egyengette az utat.

■ *Miként alakul a kapitányság illetékességi területén a bünygyi helyzet, és általában a közbiztonság?*

B. Z.: A bünygyi helyzet értékelésében is fontos szerepe van a főváros közelégének, az egyre javuló közlekedési adottságoknak (M0, kitűnő tömegközlekedés, kapcsolat a Liszt Ferenc repülőtérrel stb.). Az említett illetékességi terület csaknem fele Budapest agglomerációjának a része. Pest megyének nincs megyeszékhelye, de a vezető szerepet Gödöllő tölti be. A bűncselekmények száma nálunk az elmúlt négy-öt évben folyamatosan csökkent, ezt alátámasztják azok a közvélemény-kutatások, amelyeket részben a Belügyminisztérium maga végzett, részben pedig kutatóintézetektől rendelt meg. E lakossági kikérdezések eredménye szerint a szubjektív biztonságérzet is jelentősen javult ebben az időszakban. Beszédese azok a számok, amelyek szerint az elmúlt valamivel több mint négy évben területünk összbűnözése csaknem felére csökkent. A javulásnak csak kisebb része magyarázható a jogszabályváltozásokkal (például a szabálysértési értékhatár növekedésével), a közbiztonság megerősödését azonban elsősorban a rendőri jelenlét fokozásával, a felderítési eredményesség emelésével értük el. Mindehhez hozzájárult az is, hogy számos önkormányzat pályázati úton lehetőséget kapott térfigyelő kamerák telepítésére és arra, hogy helyi közterület-felügyeleti szervezetek működtessen. Szemléletváltást tükrözött a rendőri létszám emelése. A mi rendőrkapitányságunk esetében négy év alatt százszázalékosan gyarapodott az állomány. A korábbi kétszázas létszámhoz képest egyharmaddal nőtt a rendelkezésre álló rendőri erő.

■ *A létszámemelés kritikusai szerint az újonnan felvettek gyengébb kiképzést kaptak. Erről milyen tapasztalatai vannak?*

B. Z.: Én nem a képzettségben látom a problémát. Valamennyien elvégezték a rendészeti szakközépiskolát, és a kétéves képzés felét már nálunk a gyakor-

INTERJÚ

latban töltötték el. A korosztályom és a nálam idősebbek azonban még hivatásnak tekintik ezt a pályát, azt is mondhatnám, hogy elhivatottsággal jellemezhető életformának, míg a most kezdők többsége inkább munkahelynek gondolja, egynek a sok közül, amit könnyebben el is hagynak, ha személyes körülményeik úgy alakulnak.

■ *Készül az új szolgálati törvény, és ezzel kapcsolatban vannak aggódalmak, miszerint növekednek a szolgálati kötıtségek, emlékeztetve az 1990 előtti időkre. Igazuk lehet az aggóóknak?*

B. Z.: Azt gondolom, hogy figyelmesen el kellene olvasni a több száz oldalas tervezetet, és akkor a kritikusok nem mondanának ilyeneket. Azt tudomásul kell venni, hogy ennek a szakmának a világon mindenhol vannak kötıtségei, amelyekkel akkor kell megismerkedni, amikor valaki hozzánk jelentkezik. A hivatással járó kötelmek önkéntes vállalásával sok későbbi konfliktus megelőzhető.

■ *Csaknem huszonöt évvel ezelőtt a magyar rendőrséget tanulmányozó külföldi szakemberek maguk is hangoztatták a rendőri pályával járó kötıtségeket, de arra figyelmeztettek, hogy egy modern rendőrségnél ezt kompenzálja a magasabb jövedelem, valamint a biztonságot nyújtó életpálya. „Biztonságot csak az a rendőr képes szolgáltatni, aki maga is biztonságban van”, idézték az európai rendőrszakszervezetek egyik jelszavát. Mi hogyan állunk e téren?*

B. Z.: A készülő jogi szabályozás nem csupán azzal növeli a pálya átláthatóságát, hogy a jogszabályok tömegét egyetlen szabályozás váltja fel, hanem azzal is, hogy a belépéstől a nyugdíjazásig, sőt azon túl is láthatóvá és kiszámíthatóvá válik a hivatásos szolgálatot vállaló jövője. Az nem elfogadható, hogy a negyvenes éveikben járó szakemberek előtt nyíljon meg a nyugdíj lehetősége. A tervek szerint a kiemelt bérezés lesz hivatva anyagilag is elismerni a többletterheket. A követelmények azonban egyre szigorúbbak. Aki nálunk akar egy szakmai utat bejárni, annak folyamatosan képeznie kell magát. Amikor az életpályánkat tervezzük, ezzel is számolni kell, de egyben ez lesz a jobb teljesítmények garanciája. Tőlünk a társadalom is ezt igényli, és a rendőri intézkedések szakszerűségének a kulcsa is valahol itt található.

■ *Régóta vita folyik az önkormányzati rendőrség lehetőségéről. A decentralizálást már huszonöt évvel ezelőtt elvetették, és azóta sem gyengült az államrendőrségi modell támogatottsága, szemben bizonyos kutatói véleményekkel. Ön hogyan vélekedik erről?*

INTERJÚ

B. Z.: Én az indokolatlanul bonyolult szervezeti megoldásokat tartom gondnak. Számos nyugat-európai országban egyszerűbb, áttekinthetőbb szervezeti megoldásokat alkalmaznak. Az arányokra jellemző, hogy Budapesten és Pest megyében történik a bűncselekmények negyven százaléka és itt él az ország lakosságának egyharmada. Van olyan megye, ahol a bűncselekmények száma és a lakosság aránya közel azonos a mi kapitányságunk adataival, a rendőri létszám viszont a miénknek a háromszorosa. A centralizáltságot azonban nem enyhíteném, hanem annak az előnyeit kihasználva gondolkodnék a struktúrán. Amikor az erők gyors koncentrációjára van szükség, természeti csapások, árvizek a jó példák erre, a leghatásosabban a centrumból irányított rendőrség tud gyorsan és szakszerűen reagálni. Rendőrségünk közigazgatási szervezetében a megyei szintet azonban, éppen a vármegyerendszer mély történelmi hagyományaira tekintettel, érdemes megőrizni. Ami pedig a hazai hagyományokat illeti, nálunk a modern jogállami rendőrség követelményeinek kezdetektől az államrendőrség volt képes megfelelni. Ezen a területen az önkormányzatiságnak nincsenek történelmi gyökerei. Ellentétben néhány szomszédunkkal, például Szlovákiát említhetem, ahol van önkormányzati rendőrség, de ennek a hagyományai is megvannak.

■ *Az új önkormányzati törvény szélesebbre tárta az autonómiák lehetőségét a helyi közbiztonságot szolgáló önkormányzati szervezetek létrehozásában. Tapasztalható-e ezen a területen változás?*

B. Z.: Ezen a területen nagyon tarka a kép. Van, ahol közterület-felügyelet, máshol városőrség vagy helyi rendészet működik, és van, ahol nem hoztak létre ilyen egységeket. Az új törvényi lehetőséggel több településen éltek, így például Gödöllő városában is, de egységes gyakorlatról országos szinten nem beszélhetünk. Mindamellett a polgárőr mozgalom jelenléte erősen érzékelhető, ami erős támogatás a helyi közbiztonság megőrzésében.

■ *A bevezetőben szóltunk arról a kutatásról, amely a hátrányos helyzetű kis-települések rendőri ellátottságát hivatott vizsgálni. Összhangban az ön értékelésével, az országos rendőri vezetés – a Rendőrség Tudományos Tanácsával karöltve – jelentős támogatást nyújt ehhez a munkához. Az önk területén Bag községre esett a választás. Egyetért ezzel a mintavétellel?*

B. Z.: Ennek a településnek rosszabb a híre, mint a valós helyzete. Mintegy négyezren lakják, a településen korábban jellemző kisebbségi létből adódó kulturális különbségek enyhültek. Ötéves visszatekintésben itt is csaknem a felére csökkent a bűncselekmények száma. Kapitányságunk területén ezer la-

INTERJÚ

kosra megközelítően tizennyolc bűncselekmény jut, Bagon ez a szám negyven, de a szint, ahonnan indultunk, hetven volt. Bagnak van körzeti megbízottja, van telepített térfelügyelő rendszer, és működik a helyi polgárőr szervezet is.

■ *Hogyan alakul a kapitányság területén a rendőrsűrűség, az egy rendőrre jutó lakosok száma?*

B. Z.: Az országos és a megyei átlagtól eltérően a mi rendőrkapitányságunk területén úgy hétszáz körül alakul. Ugyanakkor a megye tizenhárom rendőrkapitánysága közül a bűncselekmények aránya nálunk a legkedvezőbb. Ezt a jó eredményt rosszabb létszámarányokkal érjük el, ami csak úgy lehetséges, hogy a szolgálat-szervezésben vagyunk körültekintők, de a kollégák jobb teljesítménye is szükséges ennek a kedvező helyzetnek a megőrzéséhez. A rendőrkapitányságok tagoltságáról már szóltam. Jellemző, hogy van hetven- és van ötszáz fős rendőrkapitányság. A kedvezőbb arányokat a rendőrőrsök észszerű kialakítása is segítheti. Például a hatvanas években Aszódon még kapitányság működött, most ott egy rendőrőrs van, amelynek illetékességébe Bag is beletartozik. A rendőrőrs megoldást hozhat, ha annak megfelelő létszámú és felkészült az állománya, valamint a technikai ellátottsága is kielégítő. A járáások visszaállításával Aszód járási székhellyé vált, ezért ott a rendőrőrs is kiemelt kategóriába került. Van két alosztálya, egy rendészeti és egy bünyügyi.

■ *Több év óta gyakorlat, hogy egyes településeken a rendőri jelenléteket a Készenléti Rendőrségtől vezényelt állomány erősíti. Erre van példa Gödöllőn is?*

B. Z.: A Készenléti Rendőrségnek rugalmas, mozgatható egységei vannak, ezért tudnak segíteni ott, ahol létszámproblémákra, vagy éppenséggel a helyi közbiztonságot veszélyeztető konfliktusokra kell reagálni. Ilyen segítséget mi is igényeltünk. Korábban például Bagon alakult ki olyan feszültség a lakosság körében, hogy indokolt volt a huszonnégy órás rendőri jelenlét. A Készenléti Rendőrségről ide vezényelt állomány eligazítását és irányítását mi végezzük, és a szolgálatban a helyi erők is részt vesznek. Ez biztosítja az ilyen feladatok végrehajtásához nélkülözhetetlen helyismeretet. Az együttműködés eredményességét igazolja, hogy miután két évvel ezelőtt a készenléti csaknem háromezer munkaórát teljesítettek nálunk, az említett helyi konfliktusokat a jól szervezett jelenléttel sikerült konszolidálni, és ez Bagon is a nyugalmat hozta el az ott élők számára.

■ *Most folyik a büntetőeljárás törvény újrakodifikálása. Bünyügyi tapasztalataira utalva kérdezzük, miként látja az előkészítő eljárásban a felderítés, nyo-*

INTERJÚ

mozás és a vizsgálat elkülönülését, ami a jövőbeni szabályozást is befolyásolhatja.

B. Z.: A tapasztalataim szerint a felderítés és a nyomozás szorosan összetartozó folyamatok, ami döntően terepmunka, ezt a szervezetnek és a szabályozásnak is tükröznie kell. A büntügyi technika ettől elválik, külön szakterületként működik együtt a nyomozással. Az elkövető kézre kerítése utáni vizsgálat azonban inkább irodai tevékenység, annak külön szervezetben tartása indokolt, és ezt a készülő eljárási törvénynek is figyelembe kell vennie. Ez a tagoltság az ügyészi felügyeletben is felismerhető, az ügyész rendelkezési joga sokkal erőteljesebb a vizsgálati szakaszban, mint a nyomozás során.

■ *Térjünk vissza a beszélgetés vezető témájához! A rendőrségi törvény előírja a kapitányságok beszámoltatását az önkormányzati testületek előtt. Miként alakul ez a gyakorlat?*

B. Z.: Ezeket a beszámolókat az önkormányzatok is igénylik. Az együttműködés napi gyakorlattá vált, számos fórum ad alkalmat a kölcsönös tájékoztatásra, ezért az éves beszámoltatás formálissá vált. Jellemző, hogy az elmúlt négy évben valamennyi beszámolónkat ellenszavazat nélkül fogadták el az önkormányzati testületek. Van olyan külföldi példa, ahol formális beszámoltatás nincs, ellenben a helyi lakosok rendszeres kikérdezésével tájékozódnak a rendőrség munkájáról kialakult közvélekedésről. Amit azonban mindennél fontosabbnak tartok, az a rendőrség és a közbiztonságban érdekelt önkormányzati és civil szervezetekkel való folyamatos együttműködés. Ebben a legutóbbi időszakban minőségi javulást érzékelek. Jellemző, hogy hosszú évek óta először a tavalyi országgyűlési választás kampányában nem került előtérbe a közbiztonság kérdése, minthogy a közösségek nem sorolták a leginkább égető problémák közé. Ez fontos és jó jelzés a mi munkánkról is.

Készítette: Finszter Géza